

валових зборів та врожайності гречки свідчать про відсутність єдиної державної політики щодо забезпечення населення України основними видами круп. Так, наприклад, з 2000 по 2015 рр. коливання площ посівів гречки в Україні становили від 127,7 тис. га (2015 р.) до 310,1 тис. га (2007 р.), а виробництво її коливається з 128 тис. т (2015 р.) до 217,4 тис. т (2007 р.) Однак в останні роки пропозиція на крупу на українському ринку падає і скорочуються посівні площі. Так, у 2016 році посівні площі під гречкою становили 153,8 тис. га, тоді як на 2017 рік заплановані площі становлять 145,3 тис. га, що на 5,5 % менше.

Світові обсяги імпорту та експорту гречаної крупы змінюються з року в рік. Вітчизняний ринок круп найменше залежить від імпорту, об'єми якого незначні. В основному є попит на крупи швидкого приготування. Станом на 2016 рік в Україну імпортовано 3613 т цієї культури, а експортовано – 493 т (Білорусь, Грузія, Молдова, Вірменія та Німеччина). Беручи до уваги складну соціально-економічну ситуацію зернових круп'яних культур на вітчизняному продовольчому ринку, гречка їстівна користувалася підвищеним попитом, що при очікуваному зростанні закупівельних цін за умов дотримання технології вирощування зробило її однією з прибутковіших культур у світовому агробізнесі.

При середньорічній нормі споживання круп в Україні 9 кг/людину і загальній потребі 380–390 тис. т у 2016 році було вироблено лише 6,7 кг/людину, в тому числі, кг: рису – 1,4 (22 %), гречки – 1,6 (24 %), бобових – 1,0 (15 %), вівсянки – 0,1 (2 %), пшона – 0,2 (3 %), інших круп – 2,4 (34 %).

Важлива роль у підвищенні ефективності виробництва зерна круп'яних культур належить селекції. На сьогодні до Державного реєстру сортів рослин, придатних для поширення в Україні занесено 19 сортів гречки їстівної, з яких 17 вітчизняних сортів та 2 іноземних. Провідними селекційними установами з вирощування сортів цієї культури є: Національний науковий центр «Інститут землеробства Національної академії аграрних наук України», Подільський державний аграрно-технічний університет та Товариство з обмеженою відповідальністю Науково-виробниче мале підприємство «Антарія».

УДК 631.544.4(492)

Сучкова Ж. Е., Бабич У. Д., Сиплива Н. О.

Український інститут експертизи сортів рослин, вул. Генерала Родимцева, 15, м. Київ, 03041, Україна, e-mail: suchkovaj@meta.ua

ТЕПЛИЧНЕ ВИРОЩУВАННЯ ОВОЧЕВИХ ТА ДЕКОРАТИВНИХ КУЛЬТУР У НІДЕРЛАНДАХ

Все більшої популярності набуває вирощування овочевих та квіткових культур в умовах захищеного ґрунту. Адже особливі умови клімату дозволяють забезпечувати високу рентабельність вирощування сільськогосподарських культур. Вирощування овочевих та декоративних

Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку

культур у тепличних умовах зазвичай корисне для приватних осіб і підприємців для подовження виробничого процесу, в основному під час несприятливих сезонів року, або ж для прискорення термінів схожості рослин та досягання плодів. Зазвичай, у теплицях займаються вирощуванням та отриманням високих врожаїв огірків, помідорів, перцю солодкого та салату листового. У теплицях створюється штучний клімат відповідно до вимог агротехніки вирощування сільськогосподарських культур. При цьому оптимізується виробництво, що дає змогу отримувати з одиниці площі урожай, значно більший, ніж на відкритому ґрунті, до того ж впродовж року.

Вирощування у теплицях прижилось у Нідерландах на початку минулого століття, коли голландці при мінімальних можливостях почали вирощувати виноград. За площами, відведеними під тепличне господарство, Нідерланди посідають одне з перших місць у світі. Теплиці та оранжереї (загальна засклена площа перевищує 10 тис. га) забезпечують населення овочами та квітами цілий рік. Сектор тепличного рослинництва вкладає кошти в охорону довкілля, підприємці працюють над виконанням угоди з урядом про зменшення викидів CO₂ та більш ефективному використанню енергії. Ця крихітна країна вирощує овочі цілий рік, незалежно від сезону. Передусім, завдяки новітнім технологіям у теплицях. Така технологія вирощування розвивалася та вдосконалювалася протягом багатьох років, має сертифікати і є визнаною у світі.

Зокрема у Нідерландах тепличні проекти розробляє DutchGreenhouses, на основі попередньо спроектованих конструкцій за найновітнішими голландськими технологіями. DutchGreenhouses – це відібрана група компаній у тепличній промисловості, партнерства, що працюють відповідно до найвищих голландських стандартів якості.

DutchGreenhouses полегшує зростання культур у тих місцях, де це необхідно, комерційний парниковий альянс орієнтований на експорт своїх технологічних рішень. При великій кількості міжнародного досвіду DutchGreenhouse може забезпечити виробників та інвесторів по всьому світу.

Вирощування у масштабах підприємницької діяльності може бути корисним, коли в умовах теплиці виробляються високоякісні овочі, фрукти та квіти. Таким чином, більша частина продукції може реалізуватися у роздріб, а не лише на оптовому ринку.

Для забезпечення такого рівня виробництва тепличний бізнес має здійснюватись професійно та економічно ефективно. Дана ефективність досягається в оптимальних кліматичних умовах, оптимізації енергоефективності та збільшенні виробництва.

Тепличне господарство у багатьох випадків залежить від можливостей виробників і персоналу, тому DutchGreenhouses зосереджує свою увагу на освіті, навчанні і постійній коучинговій програмі для забезпечення успішної роботи в теплицях.

Отже, Нідерланди – країна, у якій на даний момент теплиці – звичайне явище у сільськогосподарській практиці. Інвестування у теплиці – змога контролювати умови для зростання сільськогосподарських культур,

отримати рентабельне виробництво продукції, звести ризики до мінімуму. Закрите середовище дає можливість вирощувати сільськогосподарські культури таким чином, що не є можливим у відкритому ґрунті: клімат-контроль, зрошення, енергетика та управління праці, що в синергії забезпечує виробництво найбільш економічно-ефективним способом.

Тому, незважаючи на особливості природних умов та особливості ґрунту, завдяки передовим тепличним технологіям Нідерланди являються лідером у світовому виробництві та селекції овочевих, плодкових та квіткових культур. Саме аналіз Державного реєстру сортів, придатних для поширення в Україні показав, що значна частка, насамперед овочевих культур, належить голландській селекції та станом на 19.05.2017 нараховано 597 сортів.

УДК 631.52:633.521

Ткачук В. П., Подкосова Я. Г., Соловська В. С.

*Інститут сільського господарства Полісся НААН, вул. Київське шосе, 131,
м. Житомир, Україна, e-mail: isgpkor@ukr.net*

СОРТИ ЛЬОНУ-ДОВГУНЦЯ СЕЛЕЦІЇ ІНСТИТУТУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ПОЛІССЯ НААН

В Інституті сільського господарств Полісся НААН селекційна робота з льоном довгунцем проводиться вже більше півстоліття. Результатом роботи місцевих селекціонерів є для прикладу такі сорту льону, як 'Мрія' 'Синільга' 'Персей' 'Ірма' 'Світанок' 'Журавка' 'Надія.' Характеристики сортів, насінництво яких наразі підтримується в установі-оригінації наводяться нижче.

Сорт 'Світанок'. Свідоцтво про реєстрацію № 05182 від 26.12.03. Сорт середньостиглий, високоволокнистий з підвищеним умістом довгого волокна другої групи якості, урожайність волокна – 12–14 ц/га, насіння 5–6 ц/га, вміст довгого волокна – 27–29 %. Стійкий проти вилягання та ураження фузаріозом (4,5–5,0 балів). Рівень В. Переданий до Державного сортовипробування у 2000 р., занесений у Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні в 2004 р. Виведений методом гібридизації і багаторазового добору із комбінації /'Р-392' × ('Т-10' × 'Г3-301') × 'Т-10'/. Сорт відноситься до групи середньостиглих. За роки вивчення і порівняльного випробування в умовах Інституту (1997–2000 рр.) сорт 'Світанок' показав стабільну і достовірну перевагу над стандартом 'Могильовський-2' та 'Синільга', як по врожаю соломи, так і волокна.

За роки випробування сорт 'Світанок' перевищував стандарт сорт 'Могильовський-2' по врожаю льоносоломи на 4–8 ц/га, врожаю волокна на 1,4–2,4 ц/га, по вмісту довгого волокна на 1,5–3 %. Волокно сорту 'Світанок' міцне, з високою здатністю до розщеплення. Сорт стійкий проти ураження фузаріозним в'яненням.

Сорт 'Журавка'. Свідоцтво про державну реєстрацію № 08211 від 23.01.08; патент на сорт рослин № 08683, дата пріоритету 17.11.05. Сорт

Світові рослинні ресурси: стан та перспективи розвитку